

kereskedelmi áruismeretek tanszékét be kellett tölteni. Erre is megejtették a mai ülésen a választást és

Donawell János szegedi felsőkereskedelmi iskolai tanárt választották meg hét szavazattal.

A jogi ismeretek előadására felkéri **Perjessy** Mihály dr szegedi ítélőtáblai bírót, akit mint rendkívüli tanárt meg is választottak. Továbbá megválasztották még, segédtanárnak **Katona** Dávid dr-t, a gyorsírás tanítására.

Elhatározta a választások megejtése után az igazgató tanács, hogy engedélyezi a női tanfolyamon a *gépírás* tanítását és a német társalgás behozatalát a német órákon. Felhatalmazta az igazgatót hat darab különböző rendszerű írógép és egy Wertheim rendszerű pénzszekrény beszerzésére.

Tisza István nyilatkozata. „Az *Ujság*” szerdai száma vezető helyen nagyobb intervjút közöl **Tisza** István gróffal, amelyben a képviselőház nagyszerű elnöke nagy vonásokban megegyezően megrajzolja a legutóbbi nagy politikai harcok oknyomozó történetét és azután a válság megoldásáról a következőket mondja:

— Ha nem tudnak belenyugodni, amit a magam részéről igen sajnállok, ám folytassák a harcot, de azt a harcot, amely minden alkotmányos országban a kisebbség joga, hivatása és feladata: a vitatkozás, a meggyőzés, a közvélemény meghódításának alkotmányos harcát, amelylyel megszerezheti az alkotmányos hatalom jogos eszközeit. Mindaddig azonban, amíg szemben találják magukat az állami akarat kifejezésére jogosított összes tényezők alkotmányos hatalmával, tünniök kell, hogy ezek a tényezők a maguk meggyőződése szerint juttassák érvényre a nemzeti akaratot. Az ember igazán resteli, hogy ezer éves alkotmányos multtal bíró országban minden alkotmányos életnek ezeket az alaptételeit kell fejtegetni. Igazán végtelenül elszomorító ez az elvakultság, amivel a kisebbségnek egyes jelentékeny tagjai is az ő beleegyezésükhöz vagy engedélyükhöz kívánják kötni a többség eljárását. Erre ma már semmi mentségük nem lehet, mert hiszen sajtójuknak minden kétségbeesett erőlködése sem homályosíthatja el azt a tényt, hogy a közvélemény tulnyomó nagy többsége eliteli agitációjukat.

— Ilyen viszonyok között nézetem szerint igen egyszerű és világos ugy a *többség feladata*, mint a *kisebbségé*. A többség elintézte a maga dolgát. Azt, amit az ország érdekében helyesnek és szükségesnek látott, alkotmányadta joga és kötelessége szerint elvégezte, a nemzet pedig félreérthetetlenül helyeselte eljárását. *Mennie kell tehát nyugodtan a maga útján tovább és megakadályoznia és megtorolnia a kisebbségnek minden újabb jogtalan erőszakát. A kisebbségnek ellenben föl kell vennie az alkotmányos ellenőrzés és bírálat köteles szerepét és a kisebbséget egyedül megillető jogos téren, az érvek harcában kell a saját elveiért küzdenie. Ha ezt meg nem tenné és megismételné a jogtalan kisebbségi erőszak botrányait és merényleteit, akkor a magyar parlamentárizmusnak is ki kellene építenie a fegyelmi rendszabályoknak azt az egész rendszerét, amely minden más parlamenti államban hatékonyan védi meg a törvényhozó testület munkaképességét, rendjét és méltóságát.*

— *Egész küzdelmünk a parlamentárizmus helyes alapelveinek megmentésére, a krónikus obstrukcióból származott kisebbségi erő-*

szak megtörésére irányult. A többségi elvet kellett alkotmányos jogaiba visszahelyeznünk és a nemzeti önkormányzatnak azt az alaptételét érvényre juttatnunk, hogy a parlament vezetésére és a kormányzatra gyakorlandó parlamenti befolyásra a parlament többsége ven hivatva. Ennek fejtetőre állítása, az igazi felelősség elhomályosítása és a nemzeti akarat elszibbasztása az, ha a kormány összeállításába a kisebbség beleszólást igényel magának. És valóságos merényletet követne el a nemzet jogai és létérdeke ellen az a miniszterelnök, aki az utolsó hónapok küzdelmei alatt *újabb jogcimeket szerzett a többség bizalmára és lelkes támogatására*, hogy ha a kisebbség kiengesztelése végett hamis nagylelkűségből otthagyná a helyét. Az a többség, amely eltűné azt, hogy vezértől megfoszsa e kisebbség ellenszenve, abdikálna nemcsak saját jogáról, hanem a nemzetéről is. Egy ilyen téves cselekedet küzdelmünknek a nemzet számára kivívott gyümölcsét dobná oda.

A bán Zágrábban. Zágrábból jelentik: hogy *Cuvaj* királyi biztos, bán, Budapestről Zágrábba érkezett és átvette hivatalának vezetését.

Harc vagy béke? Tiszának mindeképen érdekes vallomását kiegészíti egy kormánypárti hirlapnak az az információja, hogy a kormány *csak néhány ülést* tart az esetben, ha az ellenzék folytatja a harcot. Ime a részletes terv: Szeptember 17-én betérjeszti **Lukács** a költségvetést és megválasztják a delegációt.

Szeptember 27-én összeül a delegáció, azután betérjeszti **Lukács** a választójogi javaslatot és a nyugdíjtörvényt.

Ha az ellenzék zavarog, elnapolja a Házat, majd újra összehívhatja s ha akkor sincs rend, megint elnapoltatja, — végül feloszlatja.

A mi tudomásunk szerint, amely elsőrendű forrásból ered, a kormány *kettős programot* állított fel. Az egyiket békés, a másikat harci programnak nevezhetjük. Ha az ellenzék valamely, eddig egyáltalán meg nem talált, sőt ki se módolt formában közelednék a kormányhoz, ez esetben **Lukács béke-tervére** kerül a sor.

Svájc politikája. Párisból jelentik; A *Matin* munkatársának kérdésére, vajjon **Vilmos császár svájci látogatásának nincsen-e politikai vagy gazdasági célja**, **Forrer** szövetségi elnök ezt felelte:

— *Egyáltalán nincs*, a császár személyes látogatást tesz nekünk. Ez a látogatás a jó szomszédi viszonyt tanúsítja és semmi egyebet. A svájci köztársaság politikai viselkedését már régóta elmozdíthatatlan föltételek szabják meg.

Ha valamit tud, lát vagy hall

közölje a „Délmagyarország” szerkesztőségével

Kárász-utca 9. sz.

Épülhet már az új városi kórház

— És egyéb városi építkezések —

(*Saját tudósítónktól.*) Mai számunkban részletes tudósítást irtunk már arról, hogy az új 1912. január 1-én életbelépő adótörvény rendelkezései következtében a város adójövedelmei tetemesen emelkedni fognak. Fölötté öröndetes ez, mert a közel jövőben hatalmas városi építkezések finanszírozását kell lebonyolítani és *ennek a jövedelemtöbbletnek megszerzésével nagy lépéssel jutunk közelebb a csatornázás keresztülviteléhez az új kórház és a fogadalmi templom építéséhez.*

A rekonstrukció idején, 1879-ben történt, hogy a közgyűlés a városi pótadót 50 százaléban állapította meg, azzal a megjegyzéssel, hogy a város ügyei úgy vezettessenek, hogy a pótadó fölemeléséhez ne kelljen folyamodni. Azóta a viszonyok alakulása állandóan olyan volt, hogy ezt a ma már patriaktuális izü rendelkezést be lehetett tartani. Míg 1879-ben a pótadó 300,000 korona volt, addig a legutolsó előirányzás szerint 800,000 korona lesz. A város összes bevételei pedig 1907 óta másfél millióval, azaz évente 250,000 koronával emelkedtek. Jövőre ezzel szemben 300,000 korona bevétel-többletet lehet előirányozni és még *azt a különbözetet, amivel a városnak több adójövedelme lesz.*

Mai cikkünknek olyan eredménye mutatkozik, amelyet mi, akik első sorban a közszolgálatban állunk, legkevésbé sem céloztunk. Két levél érkezett ugyanis hozzánk, amelyeknek írói ujjonganak azon, hogy a város adójövedelmei így megnövekednek és annak egy konzekvenciáját látják meg és siettetik: *le kell szállítani a városi pótadót.* A nehéz pénzügyi viszonyokra való hivatkozás ennek az állásfoglalásnak leginkább figyelemre méltó érve, bár ezzel, mint minden egyéb érvelésével is könnyű a hathatós érvet szembelyezni. A kérdésnek nagy hordereje van és bár mi nem rokonszenvezünk vele, nyilvánosságunkat nem zárhatjuk el tárgyalása elől, ép azért első sorban a legilletékesebb faktort **Balogh** Károly pénzügyi tanácsost kérdeztük meg fölöle. A tanácsos ur eze-
ket volt szives elmondani:

— Való, hogy az új adótörvény a város adójövedelmeit is tetemesen növelni fogja. És ez öröndetes, mert a jövedelemtöbbletre szükségünk van, ha a rekonstrukció helyett meg akarjuk építeni *a városi csatornázást.* Ugy látszik, hogy *az új közkórházat is teljesen magunknak kell fölépíteni.* A kormányok Szegedet nem támogatják a kórház építésében, mert azt mondják, Szeged gazdag, építsen a saját pénzéből. Közben más városokban — például Pozsonyban — a második kórházat építik állami költségen. Ezzel is számolni kell. *A fogadalmi templom* építésére ez idő szerint 900.000 korona áll rendelkezésünkre, holott sokkal többbe fog kerülni. Ezt a többletet is elő kell teremteni. A pótadó leszállítására tehát gondolni sem szabad. A várossal szemben fokozódó igényekkel lépünk föl, fejlődését gyorsítani akarjuk, meg kell adni, vagy legalább is hagyni tehát az ehhez szükséges eszközöket.

Kétségtelen, hogy a csatornázással, az új kórház és a fogadalmi templom fölépítésével a város fejlődéséhez fűzött legszebb reményeségek közül megy három teljesedésbe. Az is igaz, hogy ennek a három tervnek valóra váltásához annyi pénz kell, hogy az jóval meghaladja azokat a kereteket, amelyeket az adóbevételek többlete teremt meg. Ezzel minden esetre nagy lépéssel jutottunk előbbre a fejlődés útján, mert